

P

Sluiting van psychiatrische afdeling voor jongeren met een beperking? Dat doet de deur dicht.

Het was een bericht in de marge, een fait-divers bijna. "Psychiatrische instelling voor jongeren sluit de deuren". Waarover gaat het? "De Meander", een psychiatrische afdeling van het Psychiatrisch Ziekenhuis Caritas in Melle voor jongeren met een verstandelijke beperking en met zware gedrags- en psychische problemen, moet op het eind van dit jaar zijn werking te stoppen. De beschikbare overheidsmiddelen blijken ontoereikend om de jongeren op een professionele manier op te vangen. Was dit nieuws? Een zoveelste besparingsmaatregel? Moet iedereen vandaag niet meer doen met minder? Toch niet. Kan niet. Mag echt niet. In een sector die vandaag al zo zwaar kampt met lange wachtlijsten en waar het aantal instellingen dat specifieke zorg op maat kan bieden al zo klein is, is het onaanvaardbaar dat instellingen als "De Meander" hun deuren moeten sluiten.

Volwassen en jongeren hebben recht op passende hulp. Recht op passende hulp kan alleen waargemaakt worden als er genoeg hulpverlening beschikbaar is. Bij de presentatie van ons laatste jaarverslag vorige week lieten we nog zien dat het recht op passende hulp in het gedrang komt door wachtlijsten en een tekort aan plaatsen. Wachtlijsten zorgen ervoor dat hulpverleners creatief moeten zijn en snelle oplossingen moeten vinden in afwachting van een geschikte plaats. Daardoor krijgen kinderen en jongeren niet de zorg die ze nodig hebben. Bovendien zien we dat gezinssituaties dreigen te escaleren doordat er niet snel genoeg kan ingespeeld worden op de hulpvraag. Of vinden we het normaal dat kinderen op internaat gestuurd worden, omdat de aanwezigheid van hun broer een zodanige druk op hun gezin legt?

Kinderen met specifieke zorgnoden en gedragsmoeilijkheden krijgen nog moeilijker toegang tot het bestaande zorgaanbod. Het is een pijnlijke rode draad doorheen de jaarverslagen van het Kinderrechtencommissariaat. Vooral kinderen en jongeren met een mentale beperking in combinatie met gedragsmoeilijkheden zijn daarbij extra kwetsbaar. Kijk naar het verhaal van Maarten. Op de leeftijd van 12 jaar wordt hij opgenomen in een psychiatrische voorziening voor kinderen. Na twee maanden wordt hij uitgewezen vanwege zijn agressieve uitvalen. De daaropvolgende jaren wordt Maarten heen en weer geslingerd tussen de kinderpsychiatrie, een MPI, een gedwongen opname in een gesloten instelling voor volwassenenpsychiatrie en een school voor buitengewoon onderwijs met werk op een zorgboerderij. Door een gebrek aan alternatieven verblijft hij uiteindelijk noodgedwongen in een gesloten gemeenschapsinstelling. Op zijn 16 is er tenslotte geen hulpvorm meer voorhanden die Maarten wil of kan opvangen. Hij wordt naar huis gestuurd.

Het aantal plaatsen in psychiatrische afdelingen voor jongeren met een verstandelijke beperking en met zware gedragsproblemen is in Vlaanderen al heel beperkt. In de huidige structuren bieden zorg- en hulpverlening geen of een onvoldoende antwoord op de hulpvraag van deze jongeren en jongvolwassenen en hun gezinnen. Maar van de ouders verwacht men wel dat zij met beperkte middelen, en met vaak nog een zorgtaak voor andere kinderen in het gezin, dit wel allemaal aankunnen. Op een ogenblik

dat dit de dagelijkse realiteit vormt voor een niet onbelangrijke groep kinderen en jongeren en hun ouders, is het noodzakelijk een ondersteunende overheid te hebben, geen overheid die terugkrabbelt.

De meeste kinderen en jongeren in Vlaanderen kennen een vrij zorgeloos bestaan. Ze vliegen met veilige vleugels. En al verliezen ze af en toe wat van hun pluimen, de grond waarop ze kunnen landen geeft ze doorgaans genoeg houvast. Maar er zijn ook heel wat andere kinderen en jongeren. Ook zij willen doodgraag vliegen. Maar het lukt hen niet. Ze zitten vast. Ze vallen. Tussen de plooien. We zouden als samenleving beschamd moeten zijn als we geconfronteerd worden met een mogelijke sluiting van een instelling als "De Meander". En vanuit deze schaamte zou ons enige antwoord er een moeten zijn van maximale inspanningen leveren de afdeling open te houden. Niet uit liefdadigheid of uit medelijden, maar omdat deze jongeren gewoonweg recht hebben op welzijn en op waardige kansen tot ontplooiing .

Bruno Vanobbergen
Kinderrechtencommissaris
30-11-2013